

Arbetarskyddet i Finland

Reviderad upplaga
Hermes Oy, Tammerfors 2003

Innehåll

Arbetarskyddsstrategin	7
Förbättring av arbetsförhållandena	8
Arbetarskyddet på arbetsplatsen	10
Samarbetet rörande arbetarskyddet	11
Arbetarskyddsprogrammet och riskutvärdering	11
Verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan	12
Företagshälsovård	13
Arbetarskyddsförvaltningen som tillsynsorgan	14
Kontroll av produkter som används i arbetet	14
Internationellt samarbete	15
Arbetarskyddsorgan i Finland	16
Social- och hälsovårdsministeriet	17
Arbetsministeriet	17
Finlands arbetarskyddsdistrikt	18
Institutet för arbetshygien	18
Arbetarskyddscentralen	19
Arbetarskyddsfonden	19
Statens tekniska forskningscentral, VTT	20
Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, STTV	20
Säkerhetsteknikcentralen, TUKES	20
Strålsäkerhetscentralen, STUK	21
Konsumentverket	21
Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund	22
Kontaktinformation	24

Arbetarskyddsstrategin

Arbete och arbetsmiljö är av stor betydelse för människors och samhällets välfärd. I Finland baseras arbetarskyddet på en bra arbetsmiljö, vilket utöver arbetarskyddet omfattar anställningsvillkoren samt den anställdes psykiska välbefinnande.

Den huvudsakliga målsättningen med arbetarskyddet är att upprätthålla och förbättra arbetstagarnas hälsa, säkerhet och arbetsförmåga, samt att förebygga olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Särskilda utvecklingsområden är bl.a. förebyggandet av yrkessjukdomar i det motoriska systemet samt främjandet av arbetstagarnas psykiska välbefinnande och arbetsförmåga.

Arbetarskyddsförvaltningen syftar till att öka förmågan och viljan på arbetsplatsen att förbättra arbetsförhållandena och dessutom handha arbetarskyddsfrågor så att de anställdas produkti-

vitet och tillfredsställelse i arbetet ökar.

Integrationen av arbetarskyddet i verksamhetens övriga aktiviteter, inklusive beaktandet av produktivitet och ekonomi, har utvidgat arbetarskyddet som begrepp. Utöver hälsa och säkerhet innefattar det också arbetstagarnas psykiska välmående, tillfredsställelse i arbetet, kunnande och motivation samt god organisation och ledning.

Enligt arbetarskyddslagen ansvarar arbetsgivaren för arbetets hälso- och säkerhetsaspekter men arbetstagarna har också skyldigheter vad gäller förbättringen av arbetsförhållandena samt upprätthållandet av arbetsförmågan.

Arbetarskyddsförvaltningen stöder arbetsgivare och arbetstagare i arbetet för bättre arbetsförhållanden och fullföljandet av skyldigheter liksom i integrationen av arbetarskyddet i övriga aktiviteter på arbetsplatsen.

Arbetarskyddsförvaltningens verksamhetsprinciper

Arbetarskyddsförvaltningen påverkar arbetsplatsens och arbetsmiljöns funktion i nära samarbete med arbetsmarknadens parter genom att öka arbetstagarnas säkerhet, välfärd, hälsa och produktivitet.

Förbättring av arbetsförhållandena

Under senare år har arbets säkerhetskulturen och attityderna mot bättre av arbetsförhållanden ändrats på ett positivt sätt. I större utsträckning inser man och tar hänsyn till vikten av arbetstagarnas hälsa och välfärd vad gäller produktivitet och konkurrenskraft. Arbetsförhållandena har dock, framförallt i fysiska arbetsmiljöer, ändrats ganska långsamt.

Målinriktade åtgärder inom arbetarskyddsområdet har minskat antalet olycksfall och yrkesjukdomar. Andelen olycksfall i arbetet (antalet olyckor per miljon arbetstimmar) har minskat med en tredjedel under de senaste tjugo åren. I jämförelse med andra EU-länder uppvisar Finland ett bra genomsnitt även om det måste nämnas att t.ex. Sveriges statistik över olycksfall i arbetet är mer fördelaktig än Finlands.

Påfrestningarna och stressen har ökat på ar-

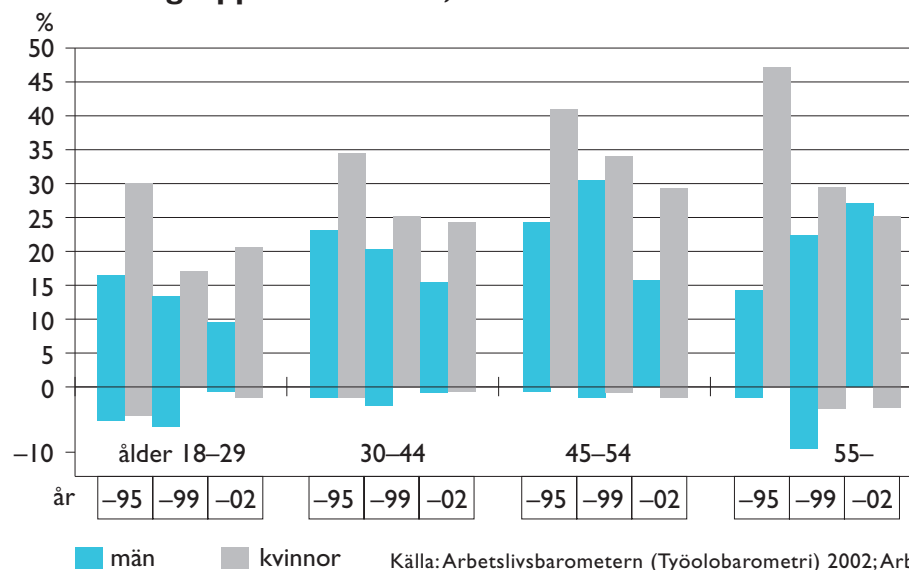
betsplatsen under hela 90-talet. Denna utveckling verkar ha fortsatt under den period av allmänt välstånd som följde konjunkturnedgången. Mer än hälften av den arbetsföra befolkningen anger att man upplevt någon typ av utbrändhet.

Människor anser dock att arbetsinnehållet och arbetslivskvaliteten har förbättrats. Omorganiseringar av arbetsplatsen och arbetet i sig har gjort att man kunnat rikta mer uppmärksamhet på de anställdas behov och välmående.

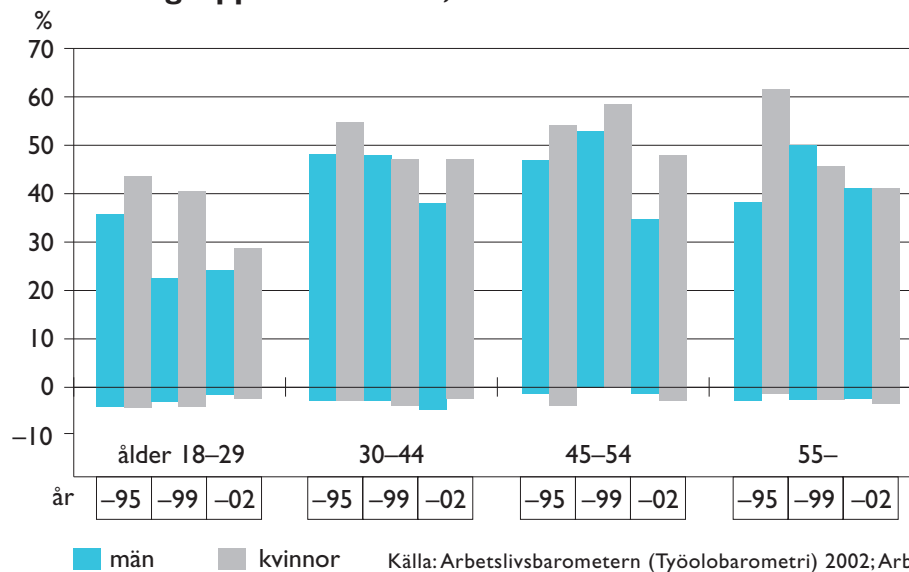
De anställdas åldrande är en viktig fråga för arbetarskyddet. Det påverkar hur arbetsförhållandena bör utvecklas och vilken riktning arbetarskyddspolitikerna bör ta.

De samhällskostnader som uppkommer i samband med olycksfall i arbetet och yrkesjukdomar uppskattas ligga på ca 3 miljarder € eller drygt 2 % av BNP.

Ökning / minskning av fysisk belastning i arbete i olika åldersgrupper åren 1995, 1999 och 2002

Ökning / minskning av psysisk belastning i arbete i olika åldersgrupper åren 1995, 1999 och 2002

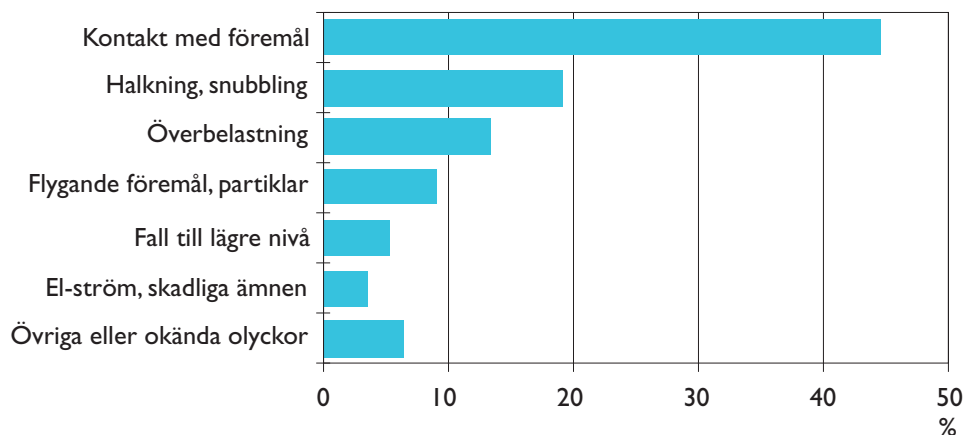
Arbetarskyddet på arbetsplatsen

Arbetsgivaren är ansvarig för arbetarskyddet på arbetsplatsen. Enligt den finländska arbetarskyddslagen måste arbetsgivaren ta hänsyn till allt som berör arbetskvalitet, arbetsförhållanden, arbetstagarnas ålder och åldrande, kön, arbets- skicklighet samt andra nödvändiga faktorer för att man ska kunna skydda arbetstagarna från att utsättas för olyckor eller hälsorisker. Säkerheten bör säkerställas tidigt under planeringsstadiet av arbetet och arbetsplatsen. Dessutom måste risker och problem ständigt övervakas och vid behov

måste åtgärder vidtas för att ta itu med och förebygga arbetsolyckor, hälsorisker och andra riskfyllda situationer.

Arbetsgivaren måste underrätta arbetstagaren om förhållandena på arbetsplatsen, de rätta arbetsmetoderna liksom om eventuella säkerhetsföreskrifter. Den anställde måste i sin tur följa de instruktioner han/hon fått samt meddela arbetsledare eller arbetarskyddsfullmäktig om eventuella brister i rutinerna.

**Arbetsolycksfallen efter olycksfallstyp
år 2000**

Källa: Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund

Samarbetet rörande arbetarskyddet

Arbetsgivaren utser en arbetarskyddschef som ansvarar för samarbetet i arbetarskyddsfrågor, såvida han/hon själv inte vill åta sig detta ansvar. Anställda kan välja en arbetarskyddsfullmäktig och två vicefullmäktige för eventuella förhandlingar med arbetsgivaren och arbetarskyddsmyndigheterna. En arbetarskyddsfullmäktig måste väljas när antalet anställda är flera än 10.

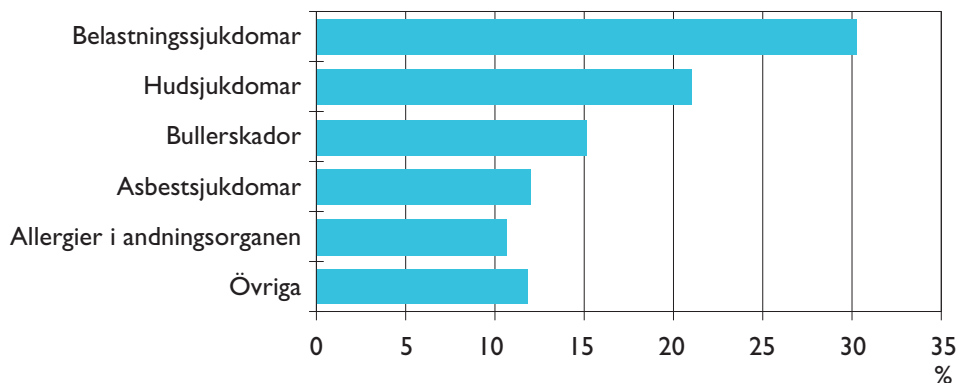
På arbetsplatser med minst 20 anställda skall väljas en arbetarskyddskommission, som är sammansatt av företrädare för arbetsgivaren, arbetstagarna och arbetstagarerna i funktionärsställning. Kommissionen har till uppgift att främja hälsa och säkerhet på arbetsstället. Arbetarskyddsfullmäktigen har rätt att delta i kommissionens sammanträden och uttala sig där.

Kommissionen lägger vid behov fram förslag rörande förbättring av arbetsförhållandena, utveckling av företagshälsovården och organisering av arbetarskyddsutbildning och arbetsorientering. Dessutom deltar den i aktiviteter för att upprätthålla arbetsförmågan och i hälsoinspektioner.

Arbetarskyddsprogrammet och riskutvärdering

Arbetsgivaren fastställer ett handlingsprogram för arbetarskydd på arbetsplatsen som innehåller information om risker och sätt på vilka dessa kan minskas, hur arbetarskyddet har organiserats samt fördelningen av ansvar. Handlingsprogrammet måste omfatta aktiviteter som upprätthåller arbetsförmågan. De anställdas åldrande måste tas

Registrerade yrkessjukdomar år 2001

Källa: Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund

med i beräkningen i beslut som rör arbetarskyddet.

Handlingsprogrammet baseras på riskutvärderingen. Riskerna identifieras och deras omfattning och sannolikhet bedöms. Sedan fattas beslut om åtgärder för att eliminera eller hantera dessa risker.

Riskutvärderingen syftar till att identifiera de risker som finns i arbetet och den underlättar arbetsgivarens åtgärder för att säkerställa arbetstagarnas hälsa och säkerhet. Handlingsprogrammet syftar till att utveckla arbetsförhållanden som lämpar sig för arbetsplatsens betingelser. Att beakta handlingsprogrammet är en del av modern säkerhetsadministration.

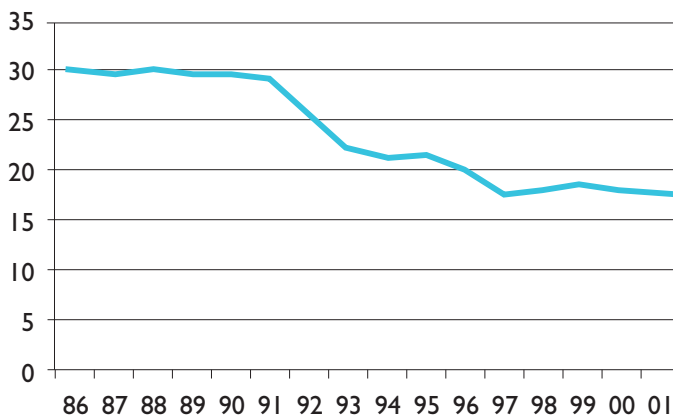
Verksamhet för att upprätthålla arbetsförmågan

Med verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan avses alla aktiviteter som hjälper arbetsgivaren, arbetstagarna samt de samordnande organisationerna att förbättra och stödja alla arbetstagares arbetsförmåga och funktion i alla stadier i arbetslivet.

Huvuddelen av de finska arbetstagarna omfattas av de aktiviteter som syftar till ökad arbetsförmåga. Åtgärder för förbättring av arbetsplatsen riktas mot själva arbetet, arbetsmiljön, arbetsgemenskapen och företagsledningen samt till att förbättra de anställdas färdigheter, resurser och hälsa.

I samband med inspektioner på arbetsplatser ger arbetarskyddsdistrikten instruktioner för upprätthållandet av arbetsförmågan.

Arbetsplatsolyckor per miljon arbetstimmar åren 1985–2000

Källa: Statistikcentralen

Olyckor som förorsakat minst 3 dagars arbetsoförmåga har medräknats.

Företagshälsovård

Arbetsgivaren måste tillhandahålla företagshälsovårdstjänster för de anställda för att förhindra hälsorisker i arbetet och förbättra arbetsförhållandena.

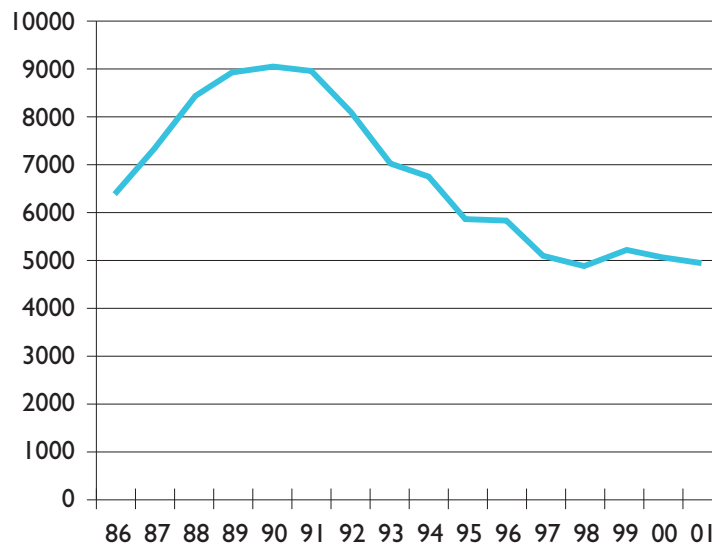
Företagshälsovården skriver rapporter om arbetsplatser och övervakar de anställdas hälsa och arbetsförmåga genom att erbjuda hälsokontroller samt ge instruktioner till arbetsplatser och anställda om hur man undviker arbetsrelaterade hälsorisker. Utöver den lagstadgade företags-

hälsovården kan arbetsgivaren ordna med ytterligare hälsovård åt sina anställda.

Företagshälsovårdens funktion omfattar bl.a. aktiviteter som upprätthåller arbetsförmågan på arbetsplatsen.

Genom att inspektera arbetsplatser kan Finlands arbetarskyddsdistrikt övervaka tillhållandet av företagshälsovård. Social- och hälsovårdsministeriet och länsstyrelserna delar på ansvaret för övervakningen av de medicinska aspekterna i företagshälsovårdstjänsterna.

Antalet registrerade yrkessjukdomar åren 1986–2001

Antal fall som anmälts till registeriet över arbetsbetingade sjukdomar.

Källa: Institutet för arbetshygien

Arbetarskyddsförvaltningen

som tillsynsorgan

Finlands arbetarskyddsdistrikt och arbetarskyddsavdelningen på social- och hälsovårdsministeriet i Finland är kontrollorgan för den arbetarskyddslagstiftning som gäller på arbetsplatserna. De informerar och ger råd om god praxis i arbetarskyddsfrågor.

Arbetarskyddsmyndigheterna kontrollerar efterlevnaden av ca 60 föreskrifter. Viktig lagstiftning är bl.a. arbetarskyddslagen jämte statsrådsbesluten, arbetstidslagen, semesterlagen, lagen om arbetsavtal, lagen om företagshälsovård samt lagen om unga arbetstagare.

Kontrollen av arbetarskyddet riktas mot de mest problematiska sektorerna vilka identifierats på grundval av observationer, statistik och andra informationskällor. Respons inför kundernas krav anses vara särskilt viktigt.

Målsättningen för den tillsyn som genomförs och de instruktioner som ges av myndigheterna är att garantera att arbetsplatser på ett bättre sätt kan utvärdera arbetsförhållanden samt vidta åtgärder för att förbättra dem.

Kontroll av produkter som används i arbetet

På Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan varor röra sig fritt över nationella gränser. En förutsättning för detta är att de överensstämmer med de för produkterna relevanta kraven.

Arbetarskyddsavdelningen och Finlands arbetarskyddsdistrikt har tillsyn över överensstämmelsen hos maskiner, utrustning, kemiska ämnen och personlig skyddsutrustning som används på arbetsplatserna. Denna tillsyn sker med hjälp av marknadskontroller för att säkerställa att endast säkra och anpassade produkter används på arbetsplatserna.

I sina marknadskontroller samarbetar arbetarskyddsavdelningen med Säkerhetsteknikcentralen (TUKES) och Konsumentverket.

Internationellt samarbete

Som medlem av Förenta nationerna och Internationella arbetsorganisationen har Finland antagit ett antal konventioner och rekommendationer rörande arbetarskydd. Deras inverkan på dessa frågor i vårt land är alltfjämt stor.

Majoriteten av arbetarskyddsfrågorna omfattas av Europeiska gemenskapens lagstiftningskompetens och gemenskapens föreskrifter införlivas i den finska lagstiftningen.

Sakkunniga från arbetarskyddsavdelningen deltar i förberedelsearbetet av arbetarskydds-föreskrifter och -program i Europeiska unionens institutioner. Målet är att uppnå hög nivå på arbetarskyddet i alla EU-länder. Man arbetar också för att EU-lagstiftningen ska ta hänsyn till de särskilda förhållandena i Finland, t.ex. kylan.

Arbetarskyddsavdelningen deltar aktivt i utvecklingen av det europeiska nätverket för arbetarskydd. Nätverket har bildats för att samla, analysera och sprida information om forskning och lagstiftning samt god praxis inom arbetarskydd i syfte att förbättra arbetssäkerheten. Detta nätverk underlättar informationsflödet mellan nationella och internationella organisationer samt direkt mellan anställda och arbetsgivare.

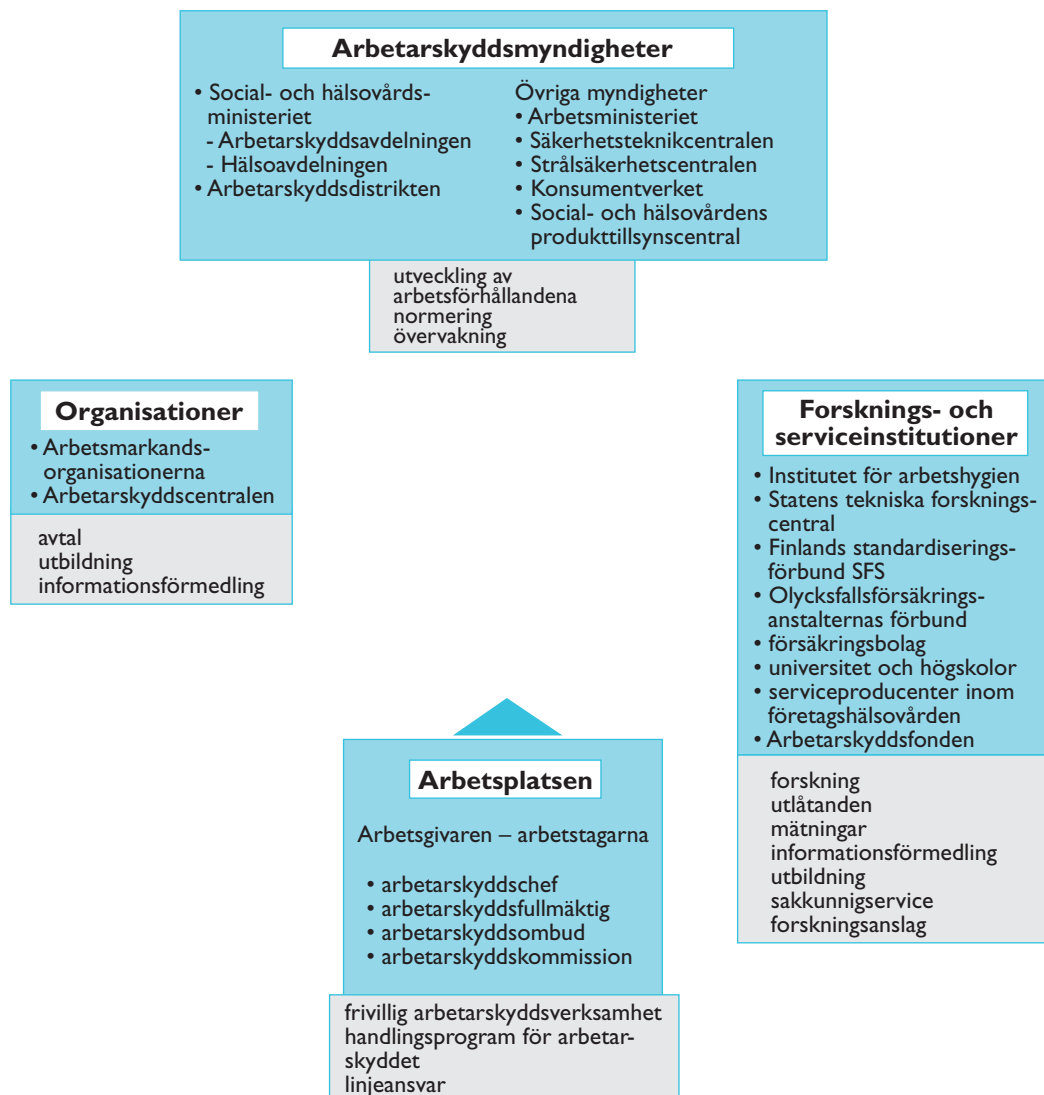
Samarbetet i Norden spelar en viktig roll i Finlands arbetarskyddssituation. Det samarbetsavtal som trädde i kraft 1990 innehåller målsättningar rörande gemensamma testnings- och kontrollrutiner, statistik och ständig förbättring av arbetsförhållandena.

Den expertkommitté som arbetar med den nordiska arbetsmarknaden och arbetarskyddsfrågor har till uppgift att övervaka permanenta arbetsgrupper och projekt i vilka finska sakkunniga och forskare ingår. På senare år har samarbetet koncentrerats till det praktiska genomförandet av EU-föreskrifter om arbetarskydd samt på stöd till Ryssland och de baltiska staterna.

Syftet med det regionala samarbetet med Ryssland och de baltiska staterna är att avlägsna sociala skillnader. De baltiska staterna stöds också i sina ambitioner att uppfylla kriterierna för EU-medlemskap.

Arbetarskyddsorgan

i Finland

Social- och hälsovårdsministeriet

Social- och hälsovårdsministeriet ansvarar för att förbättra hälsovården samt att öka befolkningens välmående genom en förebyggande social- och hälsovårdspolitik.

Ministeriet ger inte bara instruktioner till myndigheterna om verksamhet i relation till arbetarskyddsfrågor utan ansvarar också för utarbetandet av och införandet av lagstiftning beträffande arbetarskyddet och företagshälsovården. Det samordnar också forskning på området samt stödjer internationellt samarbete.

Arbetarskyddsavdelningen ansvarar för utarbetandet och utvecklingen av arbetarskyddslagstiftning och nationell arbetarskyddspolitik, samordningen av forskning samt ett bättre utnyttjande av forskningsinformation. Avdelningen styr också arbetarskyddsdistrikten, säkrar resurserna för deras verksamhet samt utvecklar kontrollmetoder.

Utbudet av lagstiftningen beträffande företagshälsovården ligger inom hälsoavdelningens ansvarsområde.

Det mångåriga VETO-programmet har som syfte att befrämja arbetslivets dragningskraft och den yrkesaktiva befolkningens arbets- och funktionsförmåga. Programmet har fyra åtgärdsområden: God arbetslivskvalitet och säkerhetskultur, effektiv företagshälsovård och rehabilitering, mångsidighet och jämlikhet i arbetslivet samt motiverande utkomstskydd och arbetskarriär. Programmet genomförs i samarbete med övriga ministerier, arbetsmarknadsparterna och andra intresseorganisationer samt forsknings- och pensionsanstalter.

Arbetsministeriet

Arbetsministeriet har till uppgift att främja arbetsmarknadens och arbetsmarknadsorganisationernas funktion liksom integrationen av invandrarna. Arbetsministeriets politikavdelning ansvarar för ministeriets strategi och fokuserar på framarbetande av lagar liksom skapande av arbetsmarknads- och immigrationspolitik. Den verkställande avdelningen ansvarar för genomförandet av arbetsmarknadspolitiken via arbetskrafts- och näringscentralerna.

Arbetsministeriet utarbetar den viktiga arbetsmarknadslagstiftningen tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna. De lagar som förbereds av ministeriet är bl.a. lagen om arbetsavtal, lagen om hushållsarbetstagares arbetsförhållande, arbetstidslagen, semesterlagen, lagen om samarbete inom företag, personalfondslagen, lagen om personalrepresentation i företagets förvaltning, lagen om unga arbetstagare, lagen om utkomststöd, lagen om kollektivavtal, lagen om arbetsrådet och om undantagstillstånd inom arbetarskyddet samt lagen om medling i arbetstvister. Lagstiftningen rörande arbetarskydd faller under social- och hälsovårdsministeriets arbetarskyddsavdelning.

Arbetsrådet, som arbetar tillsammans med arbetsministeriet, tillhandahåller tolkningar av arbetarskyddslagstiftningen rörande arbetstimmar, årlig semester, unga arbetstagare och säkerhet på arbetet.

Det nationella programmet för utvecklande av arbetslivet som samordnas av arbetsministeriet stödjer olika arbetsplatsprojekt för att öka produktiviteten och arbetslivskvaliteten. Projektet

skapar och upprätthåller även samarbetsnätverk som tillhandahåller information och erfarenheter samt främjar utnyttjandet av forskningsinformation i förbättringen av arbetslivsförhållandena.

Förutom arbetsministeriet deltar även arbetsmarknadsorganisationer och social- och hälsovårdsministeriet i programmet.

Finlands arbetarskyddsdistrikt

Finlands arbetarskyddsdistrikt lyder under social- och hälsovårdsministeriet och handhar som myndigheter den praktiska övervakningen av att arbetarskyddsföreskrifterna efterföljs. Distrikten instruerar och ger råd om tillämpningen av föreskrifter rörande arbetsförhållanden, arbete och jämställdhet samt övervakar efterlevnaden av dessa föreskrifter på arbetsplatsen. Finlands arbetarskyddsdistrikt ger också arbetstagare råd i arbets- och arbetarskyddsfrågor.

Arbetarskyddsinspektören är behörig att besöka alla arbetsplatser och övriga inrättningar som står under övervakning samt att inspektera eventuella dokument som är relevanta för kontrollen av arbetarskyddet. Finlands arbetarskyddsdistrikt kan, om så skulle behövas, tvinga arbetsgivare att avhjälpa brister i arbetarskyddet på arbetsplatsen.

Inspektören har tystnadsplikt vad gäller affärshemligheter och arbetstagarnas hälsa liksom om eventuella krav på inspektion som kommit från arbetsplatsen.

Finland är uppdelat i 11 arbetarskyddsdistrikt. Antalet anställda i dessa distrikt är ca 450; av dessa arbetar 350 som arbetarskyddsinspektörer. Arbetarskyddsdistrikten i Finland övervakar ca

240 000 arbetsplatser och bland dessa utförs nära 30 000 inspektioner varje år. Inspektörerna ger också utlåtanden om eventuella planer som rör arbetsplatsen och arbetsmetoder.

Institutet för arbetshygien

Institutet för arbetshygien är ett sakkunnigorgan på arbetarskyddsområdet. Målet med dess verksamhet är att säkerställa friska arbetstagare samt en väl fungerande arbetsplats. För att nå detta mål tar man hjälp av forskning, experttjänster, utbildning och information.

Forskningen fokuseras på arbetstagarnas hälsa, hur en bra arbetsmiljö ser ut, fysisk och mental stress i arbetet, risker som uppkommer i samband med hantering av kemiska ämnen, buller, värme och strålning, säkra arbetsmetoder samt olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Årligen genomförs ca 230 forskningsprojekt.

Sakkunniga från Institutet för arbetshygien ger anvisningar om hur en säker, produktiv och högkvalitativ arbetsmiljö kan åstadkommas. Bland tjänsterna ingår bl.a. mätning av skadliga strålningsnivåer på arbetsplatsen, testning av sökande till krävande yrken, arbetsrelaterade psykologiska studier, förbättring av arbetsplatsen samt anvisningar om upprättandet av handlingsprogram rörande arbetarskyddet.

Institutet för arbetshygien arrangerar ca 300 kurser varje år. Utbildningsinitiativ innefattar fortbildningskurser och vidareutbildning i syfte att upprätthålla arbetstagarnas yrkesskicklighet. Kurserna riktas till människor som arbetar med arbetarskydd.

Institutet för arbetshygien informerar om nya

forskningsprojekt och aktuella frågor i sina egna nyhetsbrev, skrifter och övriga publikationer. Vid institutet finns det största informationscentret för företagshälsovård vars tjänster är öppna för alla.

Institutet för arbetshygien är ett forskning-institut under social- och hälsovårdsministeriet. Hälsoavdelningen samordnar utarbetandet av dess målsättningar.

Antalet anställda vid Institutet för arbetshygien är ca 600. Utöver det centrala institutet finns sex regionala institut i Kuopio, Villmanstrand, Uleåborg, Tammerfors, Åbo och Helsingfors.

Arbetarskyddscentralen

Arbetarskyddscentralen är de centrala arbetsmarknadsorganisationernas gemensamma central för utbildning, information och tjänster. Dess målsättning är att stödja arbetarskyddet på arbetsplatsen genom att tillhandahålla sakkunnigtjänster och metoder för utvärderingen och utvecklingen av arbetsförhållandena.

Arbetarskyddscentralen arrangerar allmän och arbetsplatspecifik utbildning. Arbetsplatspecifik utbildning skräddarsys i enlighet med varje arbetsplats behov och arrangeras endera i form av separata utbildningstillfällen eller i form av separata utbildningstillfällen i kombination med självstudier och utvecklingsuppgifter på arbetsplatsen.

Representanterna från arbetarskyddscentralen tillhandahåller följande tjänster rörande förbättrandet av arbetsförhållanden:

- hjälp med planering
- undervisning och handledning
- information om undervisnings- och studiematerial, liksom om tjänster, föreläsare och

material från andra expertorganisationer

- konsulttjänster och metoder för utvärdering och utveckling av arbetsförhållandena.

På arbetarskyddscentralen finns en förteckning över personal som ansvarar för arbetarskyddsfrågorna på arbetsplatserna och man tillhandahåller dem med sektorspecifikt informationsmaterial med olika teman rörande förbättringen av arbetsförhållandena.

Arbetarskyddsfonden

Arbetarskyddsfonden bildades 1979. Dess administration består bl.a. av representanter från arbetsmarknadsorganisationerna och dess verksamhet övervakas av social- och hälsovårdsministeriet. Fonden grundar sig på de avgifter arbetsgivarna betalar för sina olycksfallsförsäkringar.

Arbetarskyddsfonden finansierar forskning och utveckling som syftar till att förbättra arbetsmiljön samt främjar säkerhet och produktivitet på arbetsplatserna. Fonden finansierar även Arbetarskyddscentralens verksamhet.

De områden som finansieras är arbetsmiljö, arbete och produktivitet. Finansieringen sker i form av forsknings- och utvecklingsanslag, anslag till utbildnings- och informationsprojekt, utvecklingsbidrag och stipendier.

Anslagen är avsedda att användas i forsknings- och utvecklingsprojekt rörande arbete och arbetsmiljö samt för att sprida forskningsresultat till användarna. Med utvecklingsbidragen stöder fonden tillämpningen av forsknings- och utvecklingsresultaten på sökandens arbetsplats med hjälp av extern expertis.

Enskilda kan tilldelas stipendier exempelvis för att avsluta en licentiat- eller doktorsavhandling om arbetslivsfrågor, för fortbildning och ytterligare utbildning som krävs i utvecklingen av arbetslivet eller för presentationen av forskningsresultat i ett internationellt forum.

Statens tekniska forskningscentral, VTT

VTT är en oberoende expertorganisation vars uppgift är att upprätthålla och förbättra nivån på den finska tekniken samt möta offentliga och privata forsknings- och testningsbehov. VTT:s verksamhet står under handels- och industriministeriet.

VTT har över 3 000 anställda. Forskningsarbetet som rör arbetarskydd motsvarar ca 140 manår.

Forskningen och utvecklingen i främjandet av arbetssäkerheten sker ofta som en del av andra utvecklingsaktiviteter med inriktning på konkurrenskraft, kvalitet och produktivitet.

Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral, STTV

Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral ansvarar för tillsynen av sociala risker och hälsorisker som uppkommer i samband med produkter som innehåller alkohol, tobak eller kemikalier. Produkttillsynscentralen ombesörjer även kontrollen av produkternas överensstämmelse med relevanta produktföreskrifter. STTV står under social- och hälsovårdsministeriet.

STTV:s kemikalieavdelning ansvarar för före-

byggandet och kontrollen av hälsorisker orsakade av kemikalier.

STTV:s uppgift inom kemikaliekontroll baseras i huvudsak på gemenskapslagstiftningen. Dess verksamhet inkluderar utvärdering av risker och godtagbarhet hos kemikalier och bekämpningsmedel, frågor rörande klassificering och märkning samt marknadskontroll.

Produktregisterenheten har en produktförteckning över kemikalier som används. Denna innehåller information om kemikalier som finns på den finska marknaden. Förteckningen används av tillsynsmyndigheterna.

Produkttillsynscentralen har 85 anställda och av dessa arbetar 22 på kemikalieavdelningen och 12 vid produktregisterenheten. Produkttillsynscentralen samarbetar med social- och hälsovårdsministeriet, Finlands miljöcentral, Kontrollcentralen för växtproduktion samt Läkemedelsverket.

Säkerhetsteknikcentralen, TUKES

TUKES är en expertorganisation som organiserar, övervakar och utvecklar den tekniska säkerheten och tillförlitligheten. Dess verksamhet och övervakningsfunktion omfattar bl.a. kemikaliers och processers säkerhet, tryckkärls säkerhet, elsäkerhet, räddningsutrustnings, mätanordningars och ädelmetallarbetens tillförlitlighet.

Syftet med TUKES är att skydda människor, egendom och miljö från säkerhetsrisker samt att främja teknisk tillförlitlighet. Övervakningsfunktionen organiseras i två enheter: anläggningsövervakning (institutioner, installationer och tekniska tjänster) och produktövervakning (produkter och mätredskap).

Utöver övervakningsfunktionen deltar TUKES i nationellt och internationellt samarbete, utarbetandet av lagstiftning samt diverse forsknings- och utvecklingsprojekt. Organisationen tillhandahåller även aktivt information i frågor som rör den tekniska säkerheten och tillförlitligheten.

TUKES verksamhet står i huvudsak under handels- och industriministeriet men den har även uppgifter på områden som lyder under andra ministerier.

Strålsäkerhetscentralen, STUK

STUK är den myndighet och sakkunnigorganisation som övervakar strål- och kärnsäkerheten. Dess tillsyn omfattar områden såsom strålningsapparatur, radioaktiva ämnen, kärnkraftverk, kärnmaterial och kärnavfall. Dess huvudsakliga uppgift är att förhindra och begränsa strålningens skadliga effekter.

STUK övervakar också naturligt radioaktiva ämnen i arbets-, bo- och livsmiljöer, strålningsexponering som orsakats därav samt exponeringen för icke-joniserande strålning i den mån detta inte ligger inom annan myndighets ansvarsområde.

Lagstiftningen på detta område innehåller bestämmelser om övervakning samt gränsvärden för och hälsokontroller rörande arbetstagarnas strålningsexponering. Informationen om strålning förs in i ett dosregister som upprätthålls av STUK.

STUK övervakar strålningsexponeringen av ca 11 000 arbetstagare, ger instruktioner om säkerhet och utbildar personal som i sitt arbete

kommer i kontakt med strålning.

STUK fastställer nationella mätstandarder. Man säkerställer sålunda att strålningsmätningar som görs i Finland är tillräckligt precisa och internationellt jämförbara.

STUK tillhandahåller nationella kundtjänster i mätning av stråldoser, radioaktivitetsnivå och andra sakkunnigtjänster. Sakkunnigtjänster utomlands beställs i huvudsak av Finlands inrikesministerium och Europeiska unionen.

Forskning, strålningskontroll i miljön och beredskapsverksamhet är viktiga inslag i STUK:s verksamhet. Forskningsresultaten publiceras i vetenskapliga tidskrifter och publikationer liksom i centralens egna publikationsserie. STUK informerar om nya forskningsprojekt i sin tidning Alara, på sin hemsida på Internet samt i broschyrer och skrifter.

STUK har 300 anställda.

Konsumentverket

Konsumentverkets uppgift är att tillvarata konsumenternas finansiella och juridiska intressen, säkerställa konsumenternas hälsa samt främja konsumenternas möjlighet att vara delaktiga i privat och offentligt beslutsfattande och på marknaden.

Konsumentverket tillsammans med länsstyrelserna och kommunernas hälsoinspektörer ansvarar för tillsynen över säkerheten hos konsumentvaror och konsumenttjänster. Marknadskontroller genom stickprov säkerställer säkerheten på konsumtionsvaror och -tjänster.

Användandet av olika kontrollmetoder garanterar en effektiv marknadskontroll. Dessa meto-

der innefattar studier i produktsäkerhet, testning av produkter från marknadskontrollen tillsammans med Tulllaboratoriet, handhavande av klagomål och anmälningar samt marknadskontrollprojekt tillsammans med tillsynsmyndigheterna.

Om en produkt befinns vara farlig eller defekt ur säkerhetssynpunkt söker Konsumentverket förhandla med näringsidkaren för att åtgärda felet eller ta produkten från marknaden. Konsumentverket kan också besluta om försäljningsförbud samt förstärka förbudet med ett vite. Verket kan även belägga näringsidkaren med det s.k. återtagningsförfarandet för att ta de farliga produkterna från marknaden.

Viktiga produktgrupper som ska kontrolleras är personlig skyddsutrustning, leksaker och tillbehör för barn, textilier, parfym, sport- och fritidsutrustning samt olika tjänster såsom fitnesscentrer, nöjesparker, skidbackar, lekplatser etc.

Produktsäkerhetslagen är av sekundärt slag - den tillämpas inte på produkter som omfattas av särskild lagstiftning (såsom mediciner och livsmedel). Dessa kontrolleras av särskilda myndigheter.

Marknadskontrollen slutförs genom information som sprids till konsumenterna och näringsidkarna. Utöver detta genomför länsstyrelser sina egna marknadskontroller enligt de mål man satt upp tillsammans med Konsumentverket.

Länsstyrelserna och de kommunala hälsoinspektörerna har befogenhet att utföra inspektioner vid försäljningsställen samt i tillverkarnas och importörernas magasin.

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund

Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund handhar uppgifter vilka kräver samarbete mellan de försäkringsinstitut som utställer den lagstadgade olycksfallsförsäkringen samt andra uppgifter föreskrivna i lag. Förbundet handhar också försäkringsfrågor, som till följd av det internationella avtal som Finland undertecknat, uppkommer p.g.a. en persons hemvist.

Organisationens centrala verksamhetsområden är enhetligheten i tillämpningen av systemet, lönsamhet av lagstadgad olycksfallsförsäkring, framtagandet av information rörande arbetarskydd, den europeiska försäkringsmarknadens effekter på den lagstadgade olycksfallsförsäkringen samt information om tillhandahållandet av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen.

Utredningen av dödsfall i arbetet som genomförs av Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund leds av en utredningsnämnd med representanter från de centrala arbetsmarknadsorganisationerna, försäkringsbolagen och arbetarskyddscentralen. Utredningar har gjorts om alla dödsfall i arbetet from år 1985; till slutet av år 2001 sammanlagt 612 fall. Rapporterna överlämnas till kontaktpersonerna för arbetarskydd på arbetsplatserna samt till andra sakkunniga.

Rapporterna om dödsfall i arbetet baseras på besök som görs på arbetsplatsen av en sektorspecifik utredningsgrupp samt de dokument som tagits fram av arbetarskyddsmyndigheterna och polisen. Sektoranalyser och översikter görs på grundval av regelbundna rapporter.

En arbetarskyddskommitté med representanter från arbetsmarknadsorganisationerna och försäkringssektorn leder arbetarskyddsverksamheten i Olycksfallförsäkringsanstalternas förbund. Kommittén samordnar arbetet för arbetssäkerhet i försäkringssektorn. Den tar också initiativ på grundval av aktuell forskning och rapportbehov vilka baseras på statistik om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar framtagen av förbundet (SAMMIO-statistik).

I förordningen om specialförtjänst- och förtjänstmedalj för arbetsmiljöarbete tilldelas Olyckafallsförsäkringsanstalternas förbund funktionen som sekretariat till arbetsmiljömedaljkommissionen, vilket innebär handhavande av information om utmärkelser och deras mottagare, kontaktinformation till sökande och mottagare av utmärkelserna samt förberedelsen av det evenemang där den årliga specialförtjänstmedaljen delas ut.

Kontaktinformation

Social- och hälsovårdsministeriet

e-post: fornamn.efternamn@stm.vn.fi

Internet: <http://www.stm.fi>

Arbetskyddsavdelningen

Uimalankatu 1

PB 536, 33101 Tammerfors

Telefon: +358 3 260 8111

Fax: +358 3 3 260 8511

Hälsoavdelningen

Sjötullsgatan 8

PB 33, 00023 Statsrådet

Telefon: +358 9 16001

Fax: +358 9 160 74126

Arbetsministeriet

Södra Esplanaden 4

PB 34, 00023 Statsrådet

Telefon: +358 9 16006

Fax: +358 9 16048990

e-post: fornamn.efternamn@mol.fi

Internet: <http://www.mol.fi/>

Institutet för arbetshygien

Topeliusgatan 41 a A, 00250 Helsingfors

Telefon: +358 9 47 471

Fax: +358 9 241 4634

e-post: fornamn.efternamn@occuphealth.fi

Internet: <http://www.ttl.fi/>

Arbetskyddsfonden

Erikskatan 2, 00100 Helsingfors

Telefon: +358 9 6803 3311

Fax: +358 9 6803 3315

e-post: info@tsr.fi eller

fornamn.efternamn@tsr.fi

Internet: <http://www.tsr.fi/>

Arbetskyddscentralen

Lönnrotsgatan 4 B, 00120 Helsingfors

Telefon: +358 9 616 261

e-post: fornamn.efternamn@tyoturva.fi

Internet: <http://www.tyoturva.fi/>

Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral

e-post: fornamn.efternamn@sttv.fi

Internet: <http://www.sttv.fi/>

Sparbankskajen 2 A

PB 210, 00531 Helsingfors

Telefon: +358 9 396 7270

Fax: +358 9 3967 2797

Produktregisterenheten

Uimalankatu 1

PB 686, 33101 Tammerfors

Telefon: +358 3 260 8200

Fax: +358 3 260 8222

Statens tekniska forskningscentral, VTT

Bergmansvägen 5
PB 1000, 02044 VTT
Telefon: +358 9 4561
Fax: +358 9 456 7001
e-post: fornamn.efternamn@vtt.fi
Internet: <http://www.vtt.fi/>

Strålsäkerhetscentralen, STUK

Flänsvägen 4
PB 14, 00881 Helsingfors
Telefon: +358 9 759 881
Fax: +358 9 7598 8500
e-post: fornamn.efternamn@stuk.fi
Internet: <http://www.stuk.fi/>

Säkerhetsteknikcentralen, TUKES

Lönrotsgatan 37
PB 123, 00181 Helsingfors
Telefon: +358 9 61 671
Fax: +358 9 605 474
e-post: fornamn.efternamn@tukes.fi
Internet: <http://www.tukes.fi>

Konsumentverket

Aspnäsgatan 4 A
PB 5, 00531 Helsingfors
Telefon: +358 9 77 261
Fax: +358 9 7726 7557
e-post: posti@kuluttajavirasto.fi
Internet: www.kuluttajavirasto.fi

Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund

Bulevarden 28, PB 275, 00121 Helsingfors
Telefon: +358 9 680 401
Fax: +358 9 6804 0389
Internet: <http://www.tvl.fi>

Finlands arbetarskyddsdistrikt

e-post: fornamn.efternamn@tsp.stm.vn.fi
Internet: <http://www.tyosuojelu.fi>

Nylands arbetarskyddsdistrikt

Broholmsgatan 12 A
PB 46, 00531 Helsingfors
Telefon: +358 9 774 711
Fax: +358 9 730 798

Åbo och Björneborgs arbetarskyddsdistrikt

Eriksgratan 40-42, 20100 Åbo
Telefon: +358 2 271 5777
Fax: +358 2 271 5778

Verksamhetsstället på Åland

Torggatan 16
PB 86, 22101 Mariehamn
Telefon: +358 18 6350

Tavastlands arbetarskyddsdistrikt

Uimalankatu 1
PB 272, 33101 Tammerfors
Telefon: +358 3 260 8800
Fax: +358 3 260 8899

Arbetarskyddsutställningen

Uimalankatu 1
PB 272, 33101 Tammerfors
Telefon: +358 3 260 8890
Fax: +358 3 260 8150

Kymmene arbetarskyddsdistrikt

Pormestarinkatu 1
PB 145, 53101 Villmanstrand
Telefon: +358 5 626 4100
Fax: +358 5 626 4145

S:t Michels arbetarskyddsdistrikt

Jääkärintähti 14
PB 180, 50101 S:t Michel
Telefon: +358 15 321 730
Fax: +358 15 321 7333

Vasa arbetarskyddsdistrikt

Handelsplanaden 20 B
PB 172, 65 101 Vasa
Telefon: +358 020 123 6200
Fax: +358 020 123 6229

Mellersta Finlands arbetarskyddsdistrikt

Ailakinkatu 17
PB 119, 40101 Jyväskylä
Telefon: +358 14 697 211
Fax: +358 14 697 341

Kuopio arbetarskyddsdistrikt

Vuorikatu 26 A
70100 Kuopio
Telefon: +358 17 201 401
Fax: +358 17 201 410

Norra Karelen arbetarskyddsdistrikt

Kauppakatu 20, 80100 Joensuu
Telefon: +358 13 26 291
Fax: +358 13 262 9309

Uleåborgs arbetarskyddsdistrikt

Albertinkatu 8
PB 229, 90101 Uleåborg
Telefon: +358 8 315 9511
Fax: +358 8 315 9599

Lapplands arbetarskyddsdistrikt

Meripuistokatu 16, 94100 Kemi
Telefon: +358 16 215 5300
Fax: +358 16 257 507